

Odporúčaný plán individuálneho štúdia kurzu Laponština II

1. a 2. týždeň

- 4.lekcia – zopakovanie plurálu podstatných mien (nominatív, genitív) a sloviess a komitatívu
- **Vypracujte si, prosím, celé cvičenie 1 a pošlite mi ho na kontrolu, kedy stihnete, na termín netlačím.**
- Čítanie – druhá časť textu (od vety Áhčči čaibmá...)
- Slovná zásoba – radové číslovky a časové určenia – gramatika F
- Ide o celkom príjemné a jazykovo užitočné témy – hodiny, mesiace a dátumy, roky už viete tvoriť ☺
- Všimnite si, že každý názov mesiaca (okrem februára) má v sámčine presnú etymológiu
- Dobrou oporou k tejto téme je <http://kurso.oahpa.no/2011/10/29/ollu-go-diibmu-lea/> - časť 7.1 (linka na nórsku verziu, lebo jej, predpokladám, viac či menej rozumiete)
- Poznámka : Asi si všimnete určité rozdiely v našich textoch a textoch na stránke Oahpa k téme časových určení
- Ide napríklad o pravopis otázky „Koľko je hodín?“, ktorú je možné písať spolu, ako je to v našich textoch, teda *Ollugo diibmu lea?* a tiež oddelene, ako vidíte na stránke, teda *Ollu go dibmu lea?* Obe sú správne ☺
- Čo sa týka vyjadrovania o koľkej sa niečo deje, na Oahpa sú dva varianty, v našich textoch jeden. Stačí vám zatiaľ vedieť ten náš, ktorý používa základný tvar číslovky, teda napríklad *Vuoš'shan biepmu diibmu vihtta*, nemusíte používať tvar so slabým stupňom číslovky v lokatíve, teda *Vuoš'shan biepmu diibmu viđás*.
- Celkovo nejde o ťažké témy a hlavne sa hodia na konverzáciu
- Vypočujte si nahrávku *Mu beaivi* na Oahpa stránke, neznáme slovíčka si skúste dohľadať. Nejde ani tak o to, aby ste porozumeli každému jednému slovku, ale hlavne aby ste vnímali tie časové určenia a dobre porozumeli základným dejom, ktoré sa vtedy uskutočňujú.
- Nakoniec si môžete vypracovať cvičenia 2 a 3 na hodiny a dátumy a pošlite mi ich, prosím, na kontrolu.

3.týždeň

- Opakovanie – mesiace, hodiny, radové číslovky
- Gramatika – pozrite sa na bod C – pádové tvary zámen. Dôležité sú osobné zámená a z ostatných hlavne základné *mii*, *gii*.
- Všimnite si, že v lokatíve a komitatíve vychádzajú z genitívneho tvaru. V ilatíve je situácia trochu špecifická, pretože má, ako viete, silný stupeň. Na ilatívne tvary teda pozor, dobre sa ich naučte, ale v ostatných vám stačí poznať dobre genitív a ku zvyšným tvarom sa dopátrate pomerne ľahko.
- Iné pomôcky tu asi veľmi nie sú, ide o jednu z tém, ktorú sa treba prasto naučiť, ale aj to sa zautomatizuje časom pri čítaní textov. Ani cvičenia na to nie sú v lekcii, žiaľ, ale môžete si vytvárať rôzne vety so zámenami v rôznych číslach a pádoch a tak si

zopakujete/ rozšírite aj slovnú zásobu. Pošlite mi 10-15 takýchto viet na kontrolu (nemusia byť dlhé, ale dobré je vyhnúť sa aj vetám typu *Munnos lea beana*, čiže uvítam miernu tvorivosť) .

- Na vydýchnutie si následne pozrite gramatiku E – posledné (už ale naozaj) typy striedania stupňov. Tak to máme za sebou, množstvo typov sámskeho striedania stupňov, a to sme len na štvrtej lekcii ☺

4.týždeň

- **5.lekcia** – ako úplne prvé si pozrite pretérito sloviess
- V textoch je pomerne komplikovane popísané jeho tvorenie, ALE, všimnite si jednu vec: nepripomínajú vám výsledné tvary prvej a druhej osoby niečo? Ak v tom vidíte prvú osobu duálu, tak ste presne tam, kde máte byť (narovnanie diftongov, hlásková zmena).
- Pre prvé dve osoby pretérita singuláru vám teda stačí vedieť prvú osobu duálu a pripojiť *-n* resp. *-t*.
- S tretou je to už horšie, pretože je v slabom stupni (na čo nie sme rozhodne u tretích osôb zvyknutí) a navyše hláskové zmeny sú len pri type *vuolgit*. Tu sa teda musíte viac naučiť teóriu jej tvorenia, ale nie je to nič neprekonateľné.
- Nebola by to však sámčina, aby sa to neskomplikovalo ešte viac – pri zápore. Dobre sa naučte jeho tvorenie a hlavne si všimnite dve veci – silný stupeň a pri type *doalvut* aj vokalickej zmena.
- Mierna záludnosť je aj u slovesa *leat*, ktorého pretérito je nepravidelné – ale to nie je jeho prvý prípad nepravidelnosti. Stačí pozrieť na duál, plurál...
- Užitočná slovná zásoba - <http://kurso.oahpa.no/2011/11/01/mu-vahkku/> 7.3 , časť Ávkkálaš sánit (užitočné slová) – týkajú sa vyjadrovania poradia/času dejov – často, niekedy, predtým, potom... – upozorňujem na západné nárečie severnej sámčiny, používané na tejto stránke – preto slová ako mánnodat (vo východnom dialekte, ktorý sa prednostne učíme *vuossárga*)